

Košickí geografi spoznávali štáty Apeninského polostrova

Študenti geografie na Ústave geografie UPJŠ v Košiciach v dňoch 30. 5. – 8. 6. 2017 mali pod vedením Dr. Novotného, Dr. Kullu a Mgr. Pregiho možnosť bližšie spoznať krajiny Apeninského polostrova a Slovinsko. Primárnym cieľom exkurzie bolo upevniť si teoretické vedomosti nadobudnuté počas štúdia priamo v teréne, ale aj získať nové geografické poznatky o krajinách a regiónoch, ktoré často vnímame len veľmi povrchné, ako turistické destinácie či oblasti postihnuté migračnou krízou.

Počas desiatich dní exkurzie mali účastníci možnosť spoznať prírodné, sociálne, kultúrne, ekonomické i politické pomery Slovinska, Vatikánu, San Marina, ale najmä Talianska a jeho regiónov vrátane ostrova Sicília.

Z politicko-geografického hľadiska možno za jedinečné zastávky považovať republiku San Marino a mestský štát Vatikán, ktoré okrem toho, že patria medzi najmenšie medzinárodným spoločenstvom uznané štátne útvary na svete, ako enklávy v území Talianska predstavujú aj zvláštne hraničné situácie. V priebehu exkurzie mali účastníci možnosť spoznať aj viaceré talianske regióny s rôznym stupňom autonómie. Zaujímavý bol aj presun slovinsko-talianskym pohraničím, regiónmi, ktorých priradenie k súčasným štátom sa uzavrelo až v ostatných desaťročiach (Furlansko-Júlske Benátky, v rámci nich Gorica či oblasť Terstu).

Centrom hospodárskeho, vzdelávacieho, kultúrneho, spoločenského ale i politického diaľnia sú spravidla mestá. Okrem hlavného mesta Talianska sme počas exkurzie navštívili mestá Janov, Palermo, Catania, Cosenza, Neapol, Perugia, Bologna, Rimini, ale i Slovinské mestá Bled a Maribor. Viaceré z týchto miest možno považovať za významné univerzitné mestá, osobitne však Bolognu, v ktorej mali účastníci možnosť prejsť sa areálom univerzity považovanej za najstaršiu na svete.

Viaceré z navštívených miest zároveň plnia úlohu významných multimodálnych dopravných uzlov. Z pohľadu geografie dopravy bolo nesmierne zaujímavé pozorovať logistiku v prístavoch Janov a Palermo, medzi ktorými sa účastníci prepravili trajektom. Z oblasti hospodárskej geografie bolo zaujímavé pozorovať meniaci sa charakter poľnohospodárstva v rôznych oblastiach so špecifickým charakterom reliéfu či klimatických pomerov (Pádska nížina, sicílske vnútrozemie, úrodné pôdy v okolí Vezuvu, vysokohorské pasienkarstvo v Karnských a Júlskych Alpách, ale aj viacerých krasových oblastiach). Zreteľný bol aj celkovo meniaci sa charakter a vzrastajúca úroveň hospodárstva v smere z juhu na sever Talianska. Počas exkurzie si bolo možné upevniť aj poznatky z geografie cestovného ruchu. Navštívené boli viaceré oblasti s rôznou mierou využitia svojho potenciálu ako destinácie cestovného ruchu rôzneho charakteru (prímorský, poznávací, mestský, vysokohorský, kongresový a pod.). Z kultúrno-historicko-geografického hľadiska boli okrem miest veľmi zaujímavé aj zastávky v slovinskej Predjame (Predjamský hrad), archeologickej lokalite Paestum či v Pompejách.

Aj z pohľadu fyzickej geografie mali účastníci množstvo obohacujúcich zážitkov. Trasa viedla územím s rôznym charakterom geologického podložja, pôd, reliéfu, klimatických, hydrologických ale aj fyto- a zoogeografických pomerov. Azda najväčším zážitkom bol výstup ku kráteru Vezuvu, stále činnejšej, avšak spiacejšej sopky. Okrem samotného kráteru sa tu naskytl neopakovateľný pohľad na stále viditeľné lávové prúdy z ostatných erupcií v roku 1944, ale aj výhľad na neapolskú konurbáciu a Neapolský záliv s ostrovmi Ischia a Capri.

Zastávka pri Predjamskom hrade vtesnaného do skalnej steny neďaleko slovinského mesta Postojna nadchla svojou atmosférou, účastníkov zároveň uviedla do sústavy pohorí Kras, podľa ktorých vzniklo pomenovanie kras ako geologický pojem.

Prístavné mesto Janov zaujalo nielen svojim prístavom, či kultúrne-historickými pamiatkami, ale geografov aj riešením železničnej dopravy v meste (na zábere železnica prechádzajúca tunelom priamo cez obytnú štvrť). Mnohých účastníkov zaujala multietnickosť a multireligióznosť tunajšej populácie, ktorá reflektuje jednak kolonizátorskú minulosť Talianska, ale aj súčasnú migračnú krízu.

Neopakovateľnú atmosféru sicílskeho Palerma bolo možné obdivovať už z trajektu blížiac sa Tyrrenským morom k prístavu.

Azda najznámejšou pamiatkou v Palerme je katedrála, ktorú v 12. storočí postavili Normani na mieste arabskej mešity, ktorá vznikla prestavaním z pôvodného kresťanského kostola. V katedrále sa tak miešajú gotické, neoklasicistické, katalánske i moslimské prvky. Okrem toho je katedrála známa promenádou priamo na streche, z ktorej je krásny výhľad na historické centrum Palerma, ale aj hory v jeho okolí. A práve k dôkladnej charakteristike fyzicko-geografických pomerov Sicílie i kontinentálneho Talianska nezanedbateľne prispel svojimi výkladmi účastník exkurzie Imrich Sládek.

Zastávka pri archeologickej lokalite Paestum, veľmi dobre zachovalých pozostatkoch gréckeho mesta z približne 5. storočia pred Kristom nadchla nielen historikov.

Po horúcich dňoch na juhu Talianska prijali mnohí účastníci s nadšením ubytovanie pri mori a možnosť osviežiť sa vo vodách Tyrrhenského mora.

Možnosť prejsť sa ulicami Pompejí, antického mesta, ktoré v roku 79 n. l. pochovala pod 4 – 6 metrovou vrstvou vyvrhnutého sopečného materiálu neďaleká sopka Vezuv, privítali najmä študenti so vzťahom k histórii.

Veľkým zážitkom bol aj výstup na Vezuv, z ktorého sa naskytli jedinečné pohľady jednak do samotného krátera, jednak na neapolskú konurbáciu s okolím.

Počas krátkej, ale vďaka výkladom účastníka exkurzie Matúša Prekopa intenzívnej návštevy Neapolu si mohli účastníci vychutnať atmosféru veľkomesta, ktorého neodmysliteľnou súčasťou je výhľad na vulkán Vezuv.

Súčasťou návštevy Ríma bola aj návšteva Vatikánu, najmenšieho štátu na svete. Dôkazom, že tamojšia Bazilika Sv. Petra je najnavštevovanejším chrámom na svete, bolo takmer dvojhodinové čakanie v rade pri vstupe do baziliky. Napriek dlhému čakaníu v horúčave účastníci tento zážitok privítali.

Odborný výklad k prehliadke najvýznamnejších pamiatok Ríma zabezpečil účastník Matúš Prekop, ktorý v Ríme strávil niekoľko mesiacov štúdia a ako historik priblížil mnoho zaujímavých súvislostí z pohľadu geografického i historického.

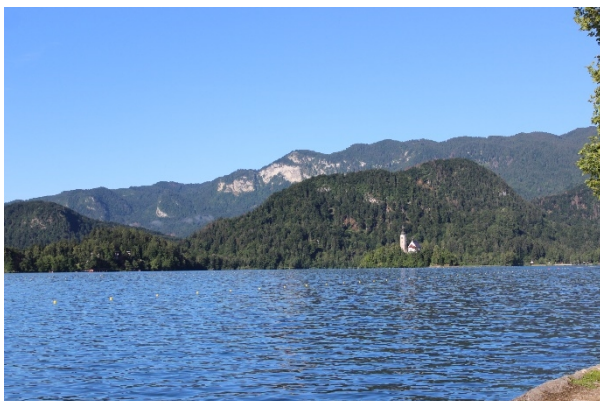
Osobitou atmosférou účastníkov mohla počas krátkej zastávky zaujať aj starobylá Perugia (Perudža), hlavné mesto vnútrozemského regiónu Umbria. Mesto je významným univerzitným a kultúrnym centrom, známe je okrem iného aj festivalom čokolády.

Zastávka v Republike San Marino bola obohatením nielen z pohľadu historickej a politickej geografie, ale aj v kontexte lokalizačných faktorov rozvoja cestovného ruchu či iných zložiek ekonomiky.

Bologna, podľa viacerých hlasovaní a rebríčkov najlepšie mesto na život v Taliansku, mesto s najstaršou, a zároveň jednou z najprestížnejších univerzít v Európe. Univerzitný areál je súčasťou historického jadra mesta a sú preň, rovnako ako pre celú historickú Bolognu, príznačné vysoké arkády z 15. storočia, ktoré sa ulicami mesta tiahnu v dĺžke 35 km. Ďalším symbolom mesta sú dve šikmé veže Asinelli a Grisenda, pričom s ich vekom približne 900 rokov sú staršie a jedna z nich je aj vyššia ako známa veža v Pise.

Slovinský Bled síce účastníkov privítal chladným a daždivým počasím, ráno pred odchodom si však bolo možné vychutnať atmosféru strediska cestovného ruchu s výhľadom na Triglav, najvyšší vrch Júlskych Álp i Slovinska, jazero napájané termálnymi prameňmi i množstvom historických pamiatok.

Poslednou zastávkou exkurzie bol Maribor, druhé největšie slovinské mesto, univerzitné, hospodárske a kultúrne centrum východného Slovinska, významná dopravná križovatka a centrum historického regiónu Dolné Štajersko.